

JAARVERSLAG 2017

Voorwoord

Beste lezer,

Elk jaar opnieuw, bij het schrijven van het jaarverslag voor Steunpunt Adoptie, ben ik verwonderd over hetgeen we op een jaar tijd hebben gerealiseerd. Al die verwezenlijkingen zijn het resultaat van de onaflaatbare inzet van een gemotiveerd team. Maar ook de bestuurders, partners en vrijwilligers van Steunpunt Adoptie hebben hiertoe bijgedragen.

In 2017 bereidden we 318 gezinnen voor op adoptie, kregen we 690 nazorgvragen en volgden honderden mensen één van onze vormingen, groepsbegeleidingen of activiteiten. Wij zijn dankbaar voor het vertrouwen dat zij ons dag in dag uit geven.

Ik nodig je uit om ons jaarverslag te lezen, om samen met ons op weg te gaan tussen de voorbereiding voor kandidaat-adoptieouders, de nazorgvragen van geadopteerden, adoptieouders en geboorteouders, een wandeling langs verschillende activiteiten zoals theater, film, een dag voor tieners, panel en adoptiecafé, en even halt te houden bij de vormingen.

Je zal merken dat er veel werk is verzet. De cijfers laten duidelijk zien welke doelstellingen we gehaald hebben, maar ook welke hiaten er nog zijn. Waar geadopteerden steeds meer hun weg vinden naar Steunpunt Adoptie voor nazorg en adoptie- en geboorteouders bij ons aankloppen voor het doorbreken van taboes, blijven de professionals achter. De komende jaren moeten we daarom nog meer inzetten op het verhogen van adoptiesensitiviteit bij professionals via opleiding, intervisie en coaching. We moeten inzetten op het uitbouwen van een professioneel netwerk om zo reguliere hulpverleners, CLB-medewerkers, leerkrachten, enzovoort te helpen de extra's van adoptie te begrijpen en daarnaar te handelen.

Het adoptielandschap is onderhevig aan verschuivingen. De laatste jaren is niet alleen het aantal interlandelijke adopties enorm gedaald, ook het kindprofiel wijzigt. Verder zijn er veel nieuwe inzichten rond trauma, hechting, stereotypen en identiteit die via onderzoek tot ons komen. Om die reden, maar ook omwille van de aanpassingen in 2016 aan het voorbereidingstraject, werd het lesmateriaal van de voorbereidingscursus adoptie niet gekend kind herwerkt en aangepast aan de nieuwe adoptierealiteit. In 2018 zullen we dit evalueren.

2017 was een jaar van opportuniteiten, maar ook van nieuwe vraagstukken. We merken dat de nood aan nazorg bij al onze doelgroepen hoog is. Niettegenstaande ons ruime aanbod, kunnen wij als organisatie niet op alle noden een antwoord bieden. Daarom zoeken we voortdurend manieren om nieuwe vormen van dienstverlening te ontwikkelen. Daarvoor gaan we samenwerkingen aan met partners, binnen en buiten de adoptiesector. Want zoals een Afrikaans gezegde luidt: "Als je snel wil gaan, ga alleen. Als je ver wil gaan, ga samen."

Zo zochten we extra steun van de overheid om een buddywerking voor geadopteerden op touw te zetten. We dienden hiervoor in 2017 een subsidiedossier in bij Flanders' Care, het innovatieprogramma voor zorg en welzijn van de Vlaamse overheid. We kregen in december een positief antwoord. Samen met Knooppunt-online kunnen we in 2018 onze online hulpverlening voor geadopteerden uitbouwen.

In functie van de aanpassingen in het Vlaams adoptiebeleid gingen we rond tafel met alle partners in de adoptiesector. Het voorstel tot wijziging van het decreet Interlandelijke Adoptie bevat immers een aantal bepalingen over de nazorg. Samen werkten we aan de uitwerking van dit nazorgkader dat in 2018 vormt krijgt.

En dat zijn maar enkele voorbeelden van hoe we in 2017 werk maakten van een adoptiealerte samenleving.

Benieuwd naar meer? Lees het in ons jaarverslag!

Inge Demol,

directeur Steunpunt Adoptie

INHOUDSTABEL

Voor wie	4
Ons aanbod	7
Informeren en voorbereiden op adoptie	7
Informatiesessies	7
Vorbereidingscursus	9
Allerlei informatievragen	13
Ondersteunen	14
Persoonlijke begeleiding	14
Begeleiding in groep	17
Vorming en expertise	20
Vormingsaanbod voor geadopteerden, adoptieouders, geboortemoeders en professionals	20
Coaching en vorming op maat van organisaties	23
Bevraging van onze doelgroepen	24
Onze communicatie	26
Onze partners	29
Onze medewerkers	30
Onze plannen voor 2018	31

Waarde – betrokken

Dag in dag uit zetten we ons in voor een adoptiealerte samenleving. We volgen de actualiteit in het adoptielandschap op de voet en zijn alert voor wat er leeft bij adoptiebetrokkenen. In alles wat we doen stellen we geadopteerden en hun gezin centraal.

VOOR WIE

Steunpunt Adoptie heeft een gevarieerde dienstverlening voor adoptiebetrokkenen. We richten ons op een uiterst divers publiek dat in verschillende doelgroepen kan worden opgesplitst: geadopteerden, kandidaat-adoptieouders, adoptieouders, geboorteouders, professionals, vrijwilligers, adoptiegrootouders, studenten, enzovoort.

Elk van deze doelgroepen heeft zijn eigen vragen, eigen verwachtingen en verzuchtingen, eigen doelen en belangen. Wij trachten een antwoord te bieden op de behoeften van deze verschillende groepen door vorming, begeleiding en informatie aan te bieden.

Onderstaande vragen en reacties geven aan dat de noden en behoeften waarop we inspelen uiteenlopend zijn.

Kandidaat-adoptieouders ontmoeten we hoofdzakelijk tijdens de informatiesessies, de voorbereidingscursus en onze jaarlijkse panelavond.

“De voorbereiding is een gelegenheid om anderen in jouw situatie te leren kennen en je netwerk uit te breiden. Er was ruimte om ervaringen te delen en we werden uitgedaagd om echt na te denken over de realiteit van adoptie.”

Adoptieouders (en hun naaste omgeving) kunnen in het kader van de afreis naar het herkomstland van hun adoptiekind terecht bij ons voor EHBA ondersteuning (Eerste Hechting bij Adoptie). Eenmaal het adoptiekind in het gezin is opgenomen, kruisen onze wegen weer in de nazorg. Wij bieden adoptieouders ondersteuning in groep of op maat.

“Het gesprek heeft me een positievere en rustigere houding gegeven. Door samen alles op een rijtje te zetten voel ik me sterker in het ondersteunen van m'n zoon.”

Geadopteerden zien we vooral terug als ze (jong)volwassen zijn. Ze hebben uiteenlopende vragen. De meest voorkomende vragen gaan over ontmoeting met andere geadopteerden, ondersteuning bij de inzage van het adoptiedossier of problemen waar ze tegenaan lopen. Kortom zowel praktische, relationele, emotionele als existentiële vragen.

“Ik kan nergens echt kwijt hoe ik me voel, maar ik zou er wel graag eens individueel over willen praten met een geadopteerde of een specialist in adoptie. Dat zou voor mij al een grote stap zijn.”

Geboorteouders komen meer en meer naar buiten met hun verhaal, ook bij ons. Het gaat over een kleinere doelgroep die niet altijd even zichtbaar is. We creëren ontmoetingsplekken om deze doelgroep te bereiken. Zo ontmoeten we geboorteouders tijdens panelavonden en ontmoetingsmomenten met geadopteerden en adoptieouders. Indien de vraag wordt gesteld, brengen we hen in contact met andere geboorteouders. Ouders uit het buitenland, op zoek naar hun afgestaan kind in België, kunnen beroep doen op een nazorgmedewerker van Steunpunt Adoptie als brugfiguur.

“Wat een bijzondere avond was het. In eerste instantie spannend vond ik, maar later ging het bijna als vanzelf. Fijn dat we op deze manier afstandsmoeders een gezicht kunnen en mogen geven en hopelijk het belang van het contact met de biologische moeders hebben kunnen verduidelijken. Dank je voor je begeleiding op een ongedwongen en spontane manier.”

Professionals, werkzaam binnen de adoptiesector of daarbuiten, kunnen bij ons terecht met adoptiegerelateerde vragen. We kunnen de vragen van deze doelgroep in twee categorieën opsplitsen. Enerzijds komen (adoptie-)hulpverleners, leerkrachten en andere professionals tot bij ons voor vorming of coaching. Anderzijds krijgen we van hen ook specifieke nazorgvragen. De uitbouw van een adoptiesensitief hulpverleningsnetwerk, het verstevigen en opzetten van goede samenwerkingsverbanden, zien we dan ook als een essentiële opdracht.

“Ik heb een papa in begeleiding die geadopteerd is. Tijdens gesprekken merk ik dat hij hiermee worstelt. Wat kan Steunpunt Adoptie voor hem betekenen?”

Kleine en grotere groepen **vrijwilligers** verenigen zich om een aanbod te geven voor en door geadopteerden of adoptieouders. Wij krijgen regelmatig de vraag naar ondersteuning. Hiervoor zoeken we samen met de vrijwilligersverenigingen naar een gepast antwoord.

"Ik heb een mooie avond beleefd met heel veel positieve input voor mezelf. Ik ben zeer blij dat ik voor mezelf de stap heb gezet en hierdoor interessante mensen heb ontmoet. Laat U me aub nog weten wat ik voor jullie nog kan betekenen of doen?"

Adoptiegrootouders vormen ook een belangrijke doelgroep. In een tweedaagse vorming geven we antwoorden op de vele vragen die bij hen leven. *Waarom worden kinderen afgestaan? Is een adoptiekind anders? Waarom is de adoptieprocedure zo ingewikkeld?* Hun belangrijke ondersteunende rol wordt tijdens deze vorming in de verf gezet. Daarnaast worden ook boeiende items in adoptie zoals gehechtheid, achtergrond, aanpassing, verlies en rouw, omgaan met discriminatie... belicht en vertaald naar hun leefwereld.

"Om het met één woord te benoemen : eyeopener... Aan de hand van beeldmateriaal en uit het leven gegrepen voorbeelden, kregen we inzicht in het leven van een adoptiegezin, en wat het betekent een adoptiekind te zijn."

Zowel **studenten** uit het middelbaar onderwijs, als uit het hoger onderwijs komen bij ons aankloppen met diverse vragen. Sommige studenten vragen hulp en ondersteuning in het kader van hun eindwerk of een geïntegreerde proef, anderen willen één of meerdere dagen komen meewerken in onze organisatie of zijn op zoek naar informatie over diverse thema's rond adoptie. Wij sporen studenten aan om zo veel mogelijk zelf opzoekingswerk te doen en helpen hen op weg via doorverwijzing naar goede bronnen.

"Om af te studeren moet ik een eindwerk maken. Ik heb gekozen voor het onderwerp adoptie. Kan ik bij jullie terecht voor informatie en een interview?"

Waarde - respectvol

Met een open geest en zonder vooroordelen helpen we alle adoptiebetrokkenen: kinderen en volwassenen, ouders én professionals. Voor ons is iedereen gelijkwaardig en elke vraag wordt zonder oordeel en discreet behandeld. Samen zoeken we naar passende antwoorden.

ONS AANBOD

1 Informeren en voorbereiden op adoptie

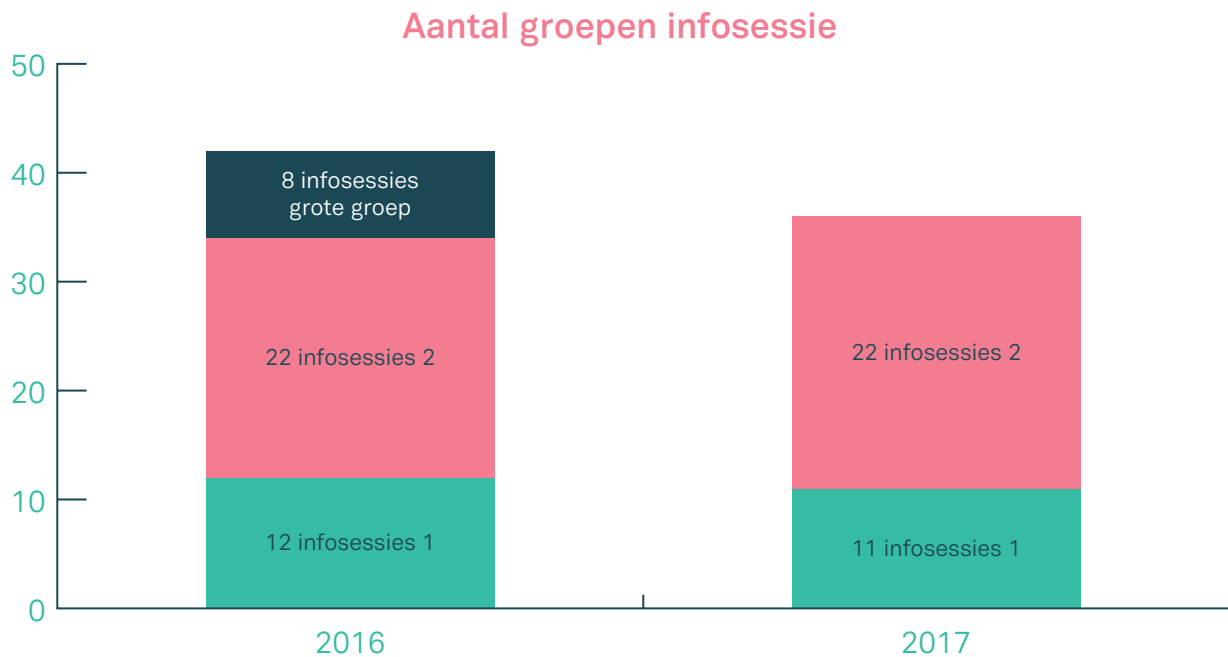
1 Informatiesessies

Kandidaat-adoptieouders die de adoptieprocedure willen opstarten, zetten de eerste stap tijdens onze **informatiesessies**.

We organiseren twee opeenvolgende informatiesessies:

- informatiesessie 1: informatieoverdracht in grote groep (30 kandidaat-adoptiegezinnen).
- informatiesessie 2: interactief werken in kleine groep (maximaal 12 kandidaat-adoptiegezinnen).

In 2017 organiseerden we 11 informatiesessies 1 en 25 informatiesessies 2. Elke kandidaat-adoptieouder is verplicht om beide informatiesessies te volgen.

Informatiesessie 1

Tijdens de eerste informatiesessie worden kandidaat-adoptieouders ingewijd in het thema adoptie. De bedoeling van de eerste infosessie is een zo ruim mogelijk kader te schetsen. Er wordt informatie aangereikt over de adoptieprocedure en de huidige realiteit van adoptie in Vlaanderen. Kandidaat-adoptieouders krijgen uitgebreid informatie over de manier waarop kinderen wereldwijd ter adoptie worden afgestaan, hoe groot deze groep kinderen is en welke kinderen er naar Vlaanderen komen.

Informatiesessie 1 geven we samen met het Vlaams Centrum voor Adoptie (VCA). Het VCA geeft informatie over de verschillende stappen waaruit de adoptieprocedure is opgebouwd. Ze lichten niet enkel hun eigen werking toe, maar ook die van de partners zoals de adoptiediensten en de DMO's. Daarnaast geven zij ook uitleg over de manier waarop zelfstandige adoptie in zijn werk gaat. Zij vertellen ook met welke herkomstlanden er tegenwoordig wordt samengewerkt en welke landen er in proef zijn. Landen met specifieke voorwaarden voor kandidaat-adoptieouders of waar kinderen met bijzondere ondersteuningsbehoeften naar Vlaanderen komen, worden uitvoerig belicht. Voor meer

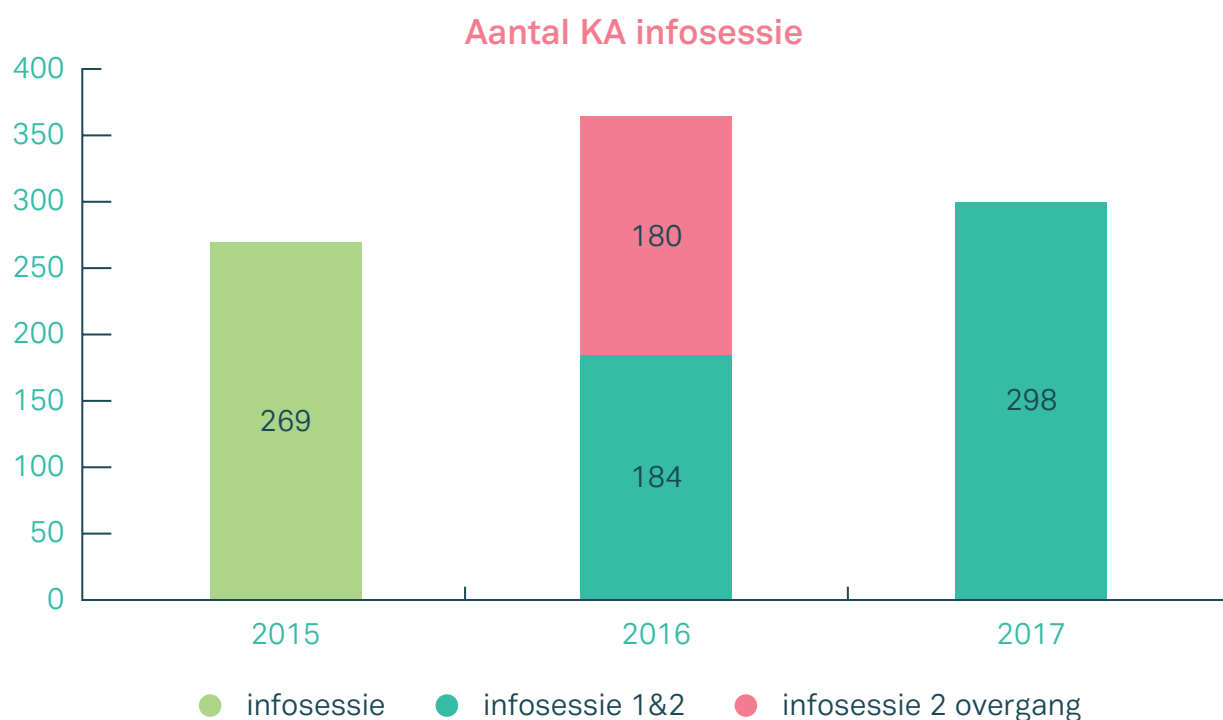
specifieke informatie over de herkomstlanden en hun voorwaarden worden de kandidaat-adoptieouders uitgenodigd om contact op te nemen met de 4 adoptiediensten (Ray of Hope, FIAC, Het Kleine Mirakel en Adoptiehuis).

Informatiesessie 2

Na het volgen van de eerste infosessie worden kandidaat-adoptieouders uitgenodigd voor een tweede infosessie. In 2017 organiseerden we 25 keer de tweede infosessie. Na de theoretische en praktische informatie in infosessie 1, wordt er tijdens infosessie 2 inhoudelijk dieper ingegaan op het onderwerp adoptie. Op interactieve wijze komen diverse thema's en vragen aan bod zoals verlies en rouw, waarom kiezen we voor adoptie, wat zijn onze sterktes en waar liggen onze grenzen.

Kandidaat-adoptieouders die na het volgen van de twee infosessies hun adoptietraject verder willen zetten, vullen een vragenlijst van het VCA in. In de vragenlijst wordt er gepeild naar welke kinderen de kandidaat-adoptieouders willen en kunnen opnemen in hun gezin. Tijdens infosessie 2 worden zij aangespoord om hierover individueel, als koppel of in groep te reflecteren.

De bovenstaande grafiek toont dat Steunpunt Adoptie in 2016 acht keer een infosessie 'grote groep' organiseerde. Deze kandidaat-adoptieouders hadden reeds een eerste infosessie specifiek voor binnenlandse of interlandelijke adoptie gevolgd. Om hun procedure verder te kunnen zetten hadden zij bijgevolg nog wat extra informatie nodig. Het ging over een beperkte groep mensen en deze infosessies 'grote groep' behoorden tot de overgangsmatregelen in 2016. In 2017 werden dergelijke infosessies niet langer georganiseerd.

298 gezinnen (koppels of alleenstaanden) volgden in 2017 infosessies 1 en 2. **14** koppels of alleenstaanden beslisten om na de eerste infosessie te stoppen. Zij gaven hiervoor verschillende redenen aan, maar de voornaamste redenen waren de lange wachttijden en zwangerschap.

In 2017 merken we in vergelijking met het voorgaande jaar een daling van **18%** kandidaat-adoptieouders die deelnam aan een informatiesessie. 2016 was een bijzonder overgangsjaar, waarin we extra modules hebben georganiseerd. Minstens even interessant is de vergelijking maken met 2015, waar 10% minder kandidaat-adoptieouders een infosessie heeft gevolgd.

2 Voorbereidingscursus

Na het volgen van de infosessies is de tweede stap in de verplichte adoptieprocedure de **voorbereidingscursus** op adoptie. Enkel kandidaat-adoptieouders die de informatiesessies hebben gevolgd, kunnen deelnemen aan de voorbereiding op adoptie (18 uur).

De tweede grootste groep kandidaat-adoptieouders die we in 2017 voorbereidden, had zich aangemeld voor de adoptie van een niet gekend kind. De voorbereidingscursus voor deze groep neemt 3 dagdelen in beslag. Kandidaat-adoptieouders die een gekend kind (vb. stiefkind, pleegkind) willen adopteren, of een intrafamiliale adoptie willen realiseren (adoptie van een familielid uit het buitenland) volgen bij ons een voorbereiding van 1 dag.

De voorbereiding op adoptie heeft als doel samen met kandidaat-adoptieouders de diverse thema's die verbonden zijn met adoptie te verkennen. Tijdens deze voorbereiding behandelen we adoptiegerelateerde thema's zoals de adoptie-driehoek, gehechtheid, diversiteit en identiteit, openheid in adoptie, verlies en rouw. We verdiepen ons in deze thema's en bekijken deze ook vanuit het perspectief van het kind en van de geboorteouders. Samen exploreren we de draagkracht als gezin, de specifieke ondersteuningsbehoeften van het kind en zijn of haar voorgeschiedenis.

✓ Voorbereiding 'adoptie van een niet gekend kind'

In 2017 werd het lesmateriaal van de voorbereiding op adoptie van een niet gekend kind geëvalueerd en geactualiseerd. Sinds 2016 is het voorbereidingstraject op adoptie veranderd. Binnenlandse en interlandelijke adoptie worden nu tijdens de infosessie en de voorbereiding samen behandeld. Voordien moesten kandidaat-adoptieouders eerst een keuze maken alvorens te kunnen starten met het voorbereidingstraject, waarbij binnenlandse adoptie en interlandelijke adoptie gescheiden werden.

Omwille van die reden, maar ook omdat de voorbereidingscursus steeds zo goed mogelijk moet aansluiten bij de huidige adoptierealiteit, werd het lesmateriaal van de voorbereiding in 2017 aangepast. We deden hiervoor een bevraging bij de betrokken doelgroepen: kandidaat-adoptieouders die reeds voorbereiding hadden gevolgd en professionele partners in de adoptiesector (adoptiediensten, VAG, geadopteerden, ervaringsdeskundigen,...).

Uit de bevraging bleek dat de voorbereiding te theoretisch aanvoelde. De vernieuwde voorbereiding zou dus meer moeten inzetten op interactie, nieuwe lesvormen en concrete praktijkvoorbeelden.

Ook hadden we overleg met çavaria vzw, belangenverdediger voor holebi's en transgenders in Vlaanderen en Brussel. Zij vroegen ons om meer aandacht te hebben voor de eigenheid van deze doelgroepen, die we sinds de samenvoeging van het voorbereidingstraject op binnenlandse en interlandelijke adoptie, meer over de vloer krijgen.

In de zomer van 2017 werd een kleine werkgroep opgestart om het vernieuwde voorbereidingsprogramma vorm te geven. We deden hiervoor tevens beroep op een freelance medewerker, Isabelle Desegher, psychotherapeute. Als deskundige en buitenstaander betekende zij een meerwaarde bij het verbreden van de thema's die tijdens de voorbereiding aan bod komen.

Er werden verscheidene thema's die in de vorige cursus wel aan bod kwamen, maar nog niet genoeg werden uitgediept, scherper gesteld. Het thema hechting werd op een meer toegankelijke manier toegelicht. We maken gebruik van nieuw educatief beeldmateriaal om dit thema te illustreren en tastbaar te maken.

Daarnaast werkten we het thema vooroordelen en discriminatie verder uit samen met het zeer actuele thema 'witte privileges'. We nodigden Miranda Aerts, klinisch psycholoog en ervaringsdeskundige met betrekking tot dit thema, uit om ons team voor te lichten inzake beeldvorming, stereotypen en witte privileges. We stelden deze vorming ook open voor onze collega's bij de onder andere de adoptiediensten en het Vlaams Centrum voor Adoptie. We namen kennis van de vernieuwde inzichten die via onderzoek naar boven komen, we verdiepten ons in de huidige lectuur (Hallo witte mensen van A. Nzume, Brief aan Cooper en de Wereld van D. Hermans, enz.) en woonden verschillende lezingen bij aangaande deze thematiek (Festival van de Gelijkheid).

Tot slot inspireerden we ons op recente literatuur over trauma om dit onderwerp tijdens de voorbereidingscursus te bespreken. E. Tang, N. Vliegen en P. Meurs publiceerden in 2017 het boek 'Van kwetsuur naar litteken'. In dit boek wordt bekeken hoe moeilijke ervaringen tijdens de eerste levensfase de ontwikkeling van een kind kunnen beïnvloeden en welke ontwikkeling deze kinderen vervolgens kunnen doormaken. Het gaat vaak over adoptie- of pleegkinderen. We namen ook deel aan het tweedaagse congres rond 'Hulpverlening aan kinderen met complex trauma', naar aanleiding van de publicatie van het boek. Alle nieuwe inzichten werden verwerkt in de vernieuwde voorbereidingscursus. We willen ouders sterker maken in het omgaan met hechting en trauma. Doordat het kindprofiel de laatste jaren enorm veranderd is, is trauma een belangrijk thema dat meer aandacht verdient in de voorbereiding.

Omdat er vanuit de herkomstlanden steeds meer kinderen met bijzondere ondersteuningsbehoeften op zoek zijn naar een gezin, staan de interlandelijke adoptiediensten voor een uitdagende opdracht om ouders te vinden voor deze kinderen.

Het is belangrijk dat we deze adoptierealiteit meegeven aan de kandidaat-adoptieouders. We ervaren dat kandidaat-adoptieouders aan de start van de adoptieprocedure soms een gedroomd beeld hebben van een adoptiekind, dat vaak niet strookt met de realiteit. Naarmate kandidaat-adoptieouders verder in de procedure vorderen, evolueert ook dit gedroomd beeld naar een meer realistisch beeld. Toch blijft het voor veel gezinnen een uitdagende oefening om na te denken over de zwaarte van de ondersteuningsbehoefte van het kind en tegelijkertijd de eigen grenzen te respecteren. Om kandidaat-adoptieouders de kans te geven te groeien in dit proces, denken we in 2018 na hoe we de gezinnen hierin kunnen ondersteunen.

In 2018 zullen we de vernieuwde voorbereidingscursus testen, evalueren en bijsturen waar nodig.

Kandidaat-adoptiegezinnen, koppels of alleenstaanden, werden in kleine groepjes van 8 à 10 gezinnen voorbereid in Gent, Brussel of Antwerpen.

In het kader van de voorbereiding organiseerden we twee vormingsavonden, buiten het verplichte voorbereidingsprogramma: een avond over **medische zaken verbonden aan adoptie**, door dr. Wojciechowski en een **panelavond** waarbij 6 personen (2 geadopteerden, 2 geboorteouders en 2 adoptieouders) hun persoonlijk verhaal vertelden.

Het gericht instroombeheer in 2017 bepaalde dat **198 gezinnen** (koppels of alleenstaanden, binnenlandse of interlandelijke adoptie) konden deelnemen aan de voorbereiding op adoptie van een niet gekend kind (binnenlands en interlandelijk). Deze gezinnen werden door ons in 2017 uitgenodigd in één van de 15 groepen: 11 groepen voorbereiding gingen door in 2017 en 4 groepen in januari en februari 2018.

In 2017 startten 144 gezinnen met de voorbereidingscursus, waarvan 2 koppels afhaakten wegens zwangerschap. **142** gezinnen vervolledigden de cursus en kregen een attest. Hiermee konden ze de procedure verderzetten bij de familierechtbank tot het verkrijgen van een geschiktheidsvonnis.

Deelname (met attest)	2013	2014	2015	2016	2017
Adoptie van een niet gekend kind (binnenlandse en interlandelijke adoptie)	95	91	100	134	142

Kandidaat-adoptieouders die de voorbereiding reeds in het verleden hebben gevolgd en voor een tweede of derde adoptie gaan, kunnen een **duplicaat attest** opvragen aan Steunpunt Adoptie.

In 2017 leverden we **2 duplicaten** voorbereiding op adoptie af.

✓ Voorbereiding 'intrafamiliale adoptie'

Het voorbereidingsprogramma 'Intrafamiliale adoptie' is gericht naar kandidaat-adoptieouders die een kind willen adopteren uit het buitenland waarmee ze (tot de derde graad) verwant zijn. Deze voorbereiding duurt een dag. Omdat de betrokken kandidaat-adoptieouders vaak uit verschillende landen afkomstig zijn en bijgevolg anderstalig zijn, geven we de intrafamiliale voorbereiding in drie talen: Nederlands, Frans en Engels.

Deze voorbereiding wordt voorafgegaan door een gesprek bij het Vlaams Centrum voor Adoptie aangaande de algemene procedure die van toepassing is bij een intrafamiliale adoptie.

Deze voorbereiding werd in 2017 **drie** keer georganiseerd. **9 gezinnen** namen deel en ontvingen een attest.

Deelname (met attest)	2013	2014	2015	2016	2017
Intrafamiliale adoptie	6	16	12	16	9

✓ Voorbereiding 'extra binnenlandse adoptie'

In 2017 organiseerden we nog slechts 1 extra vorming voor kandidaat-adoptieouders die reeds de voorbereiding interlandelijke adoptie gevolgd hadden maar graag een binnenlandse adoptie wilden organiseren. Deze voorbereiding maakte deel uit van de overgangsmaatregel.

3 gezinnen (koppels of alleenstaanden) namen deel aan deze specifieke voorbereiding en ontvingen hiervoor een attest.

✓ Voorbereiding adoptie 'gekend kind'

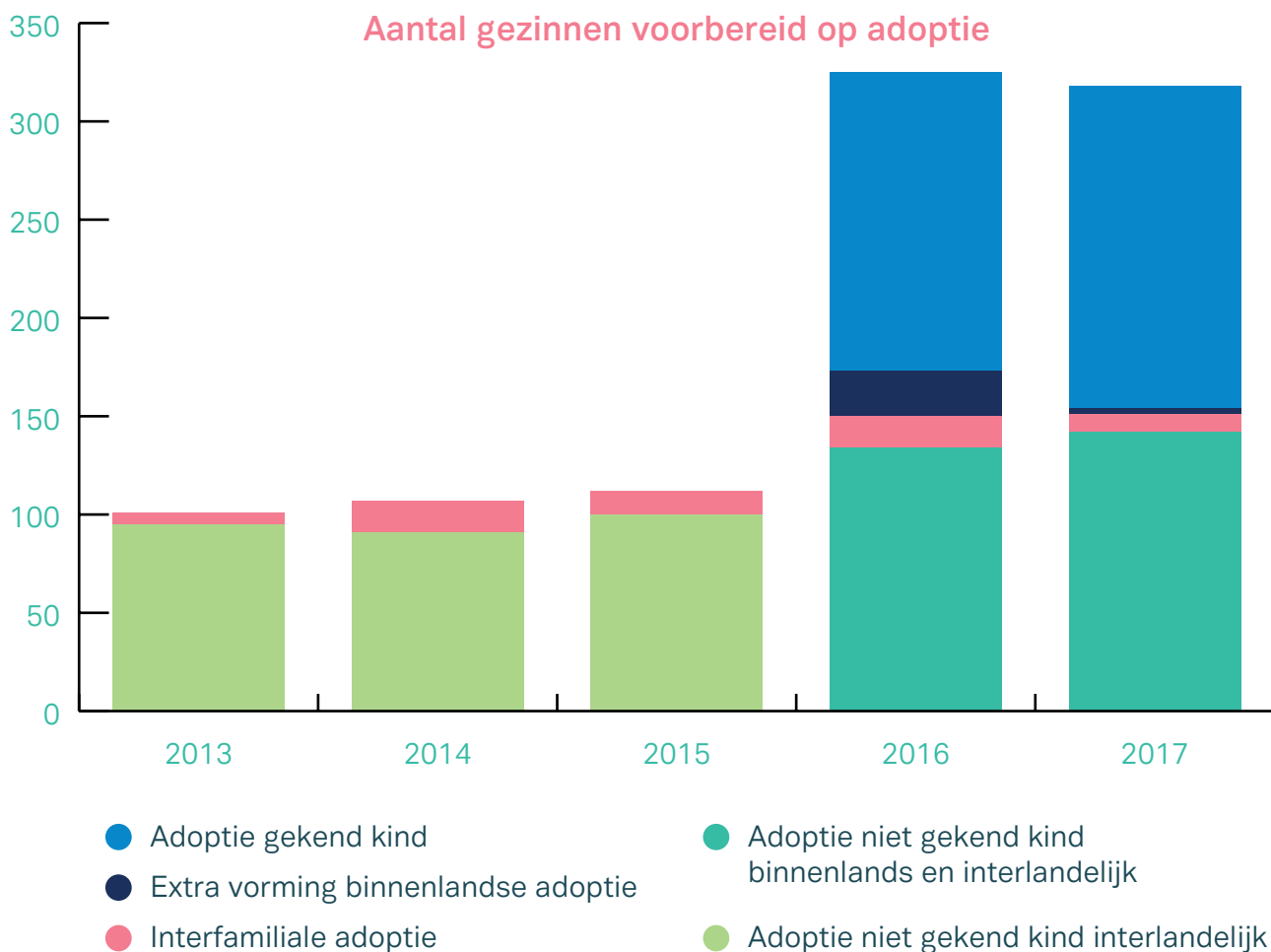
Wie een gekend kind wil adopteren moet ook een voorbereiding op adoptie volgen. Deze voorbereidingscursus moet, in tegenstelling tot de andere voorbereidingscursussen, niet in gezin gevolgd worden, maar is enkel bedoeld voor de persoon die het kind adopteert. De deelnemers van deze voorbereiding zijn voornamelijk kandidaat-adoptieouders die het kind van hun partner wensen te adopteren. Ook pleegouders en mensen die het kind van een draagmoeder willen adopteren dienen zich in te schrijven voor deze voorbereiding.

164 gezinnen (koppels of alleenstaanden) namen deel aan deze voorbereiding. We organiseerden voor hen **10 groepen** voorbereiding (tegenover 8 groepen in 2016). Dit is het tweede jaar dat Steunpunt Adoptie deze voorbereiding organiseert. Voordien behoorde dit tot het takenpakket van de binnenlandse adoptiedienst.

Attesten	2016	2017
Adoptie gekend kind	152	164

Aantal deelnemers voorbereid op adoptie is gedaald met 2%

In totaal hebben **318 gezinnen** (koppels of alleenstaanden) in 2017 een specifieke voorbereiding gevolgd bij Steunpunt Adoptie. In vergelijking met het voorgaande jaar merken we een lichte daling in het aantal deelnemers met **2%**. Deze daling is voornamelijk te wijten aan het wegvallen van de extra modules 'binnenlandse adoptie' die deel uitmaakten van de overgangsregeling voor kandidaat-adoptiegezinnen vanaf 2016.

Aantal gezinnen voorbereid op adoptie	2013	2014	2015	2016	2017
Adoptie niet gekend kind interlandelijk	95	91	100		
Adoptie niet gekend kind binnenlands en interlandelijk				134	142
Intrafamiliale adoptie	6	16	12	16	9
Extra vorming binnenlandse adoptie				23	3
Adoptie gekend kind				152	164
Totaal	101	107	112	325	318

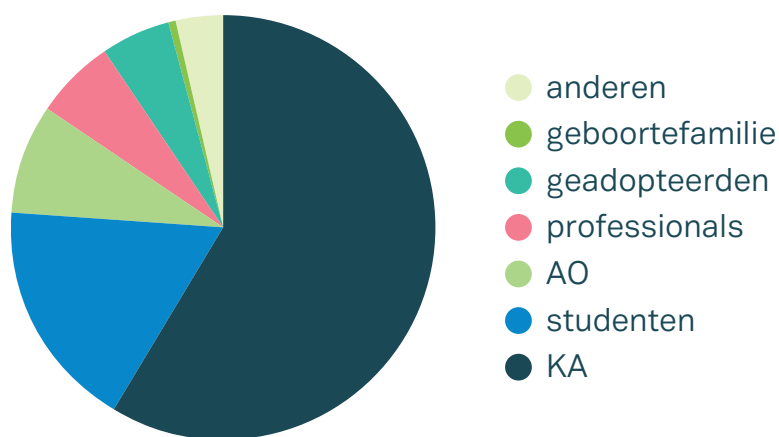
3 Allerlei informatievragen

Steunpunt Adoptie is een expertisecentrum. Mensen met een adoptiegerelateerde vraag zijn bij ons aan het juiste adres.

In totaal registreerden we in 2017 542 informatievragen die beantwoord werden door een educatief medewerker. Vragen van administratieve aard werden niet meegerekend in deze telling.

59% van de vragen is afkomstig van kandidaat-adoptieouders. Het merendeel van hun vragen gaat over de adoptieprocedure. Eén vierde van deze groep zijn mensen die een gekend kind willen adopteren. Zij hebben vooral nood aan juridische ondersteuning en indien nodig verwijzen we hen door naar het Vlaams Centrum voor Adoptie.

Naast kandidaat-adoptieouders komen ook studenten (18%) in het kader van hun thesis, geïntegreerde proef of andere schoolwerken bij ons aankloppen met informatievragen.

Aantal informatievragen	2016	2017
kandidaat-adoptieouders (KA)	342	318
studenten	103	95
adoptieouders (AO)	20	46
professionals	25	32
geadopteerden	6	29
geboortefamilie	9	3
anderen	6	19
Totaal	511	542

2 Ondersteunen

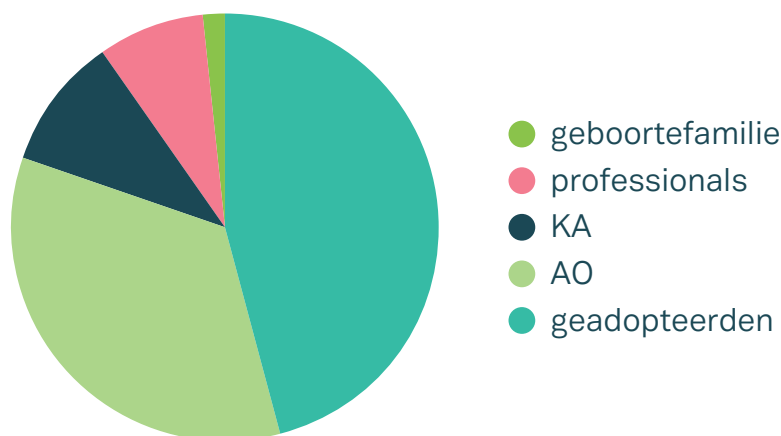
1 Persoonlijke begeleiding

We bieden ondersteuning in groep of op maat. Voor persoonlijke begeleiding of een gesprek kunnen geïnteresseerden ons contacteren via mail, telefoon, sociale media of face-to-face. Bij een eerste gesprek gaan we na wat de hulpvraag inhoudt. Indien het gaat om een adoptiegerelateerde vraag waarin Steunpunt hulp kan bieden, starten we samen de weg. Maar wanneer blijkt dat andere diensten meer expertise hebben in hun hulpvraag, dan verwijzen wij hen door.

Onze nazorgmedewerkers zijn specialisten op het vlak van adoptie. Bij persoonlijke begeleiding kunnen zij terugvallen op hun brede ervaring en vakkennis. Naast die kennis, blijven begrip en erkenning de sleutelwoorden voor ondersteunende gesprekken.

Om onze hulpverlening zo laagdrempelig mogelijk te houden, is persoonlijke begeleiding gratis.

Geadopteerden (46 %) contacteren ons het meest met een nazorgvraag maar ook **adoptieouders (34%)** vinden gemakkelijk hun weg naar Steunpunt Adoptie.

Nazorgvragen	2016	2017
geadopteerden	168	317
Adoptieouders (AO)	264	237
kandidaat-adoptieouders (KA)	16	70
professionals	59	55
geboortefamilie	11	11
Totaal	518	690

In vergelijking met 2016 vonden in 2017 bijna dubbel zoveel **geadopteerden** hun weg naar Steunpunt Adoptie met een nazorgvraag. Deze verdubbeling kan het gevolg zijn van verschillende factoren. Zo maakten we ons nazorgaanbod voor geadopteerden laagdrempeliger door het aanbod aan te passen en hen meer te betrekken bij onze nazorgwerking. Sinds vorig jaar vinden geadopteerden gemakkelijker hun weg op onze website aangezien we ons aanbod nu doelgroepgericht communiceren. Het publiceren van ervaringsverhalen van geadopteerden zorgt ook voor meer toegankelijkheid.

We merken dat geadopteerden eerder contact opnemen met ons voor persoonlijke begeleiding dan voor nazorg in groep.

Geadopteerden stelden ons **317 nazorgvragen** in 2017. Ze namen voornamelijk contact op via mail of sociale media. De begeleidingsgesprekken verliepen vaak via face-to-face contact, mail, telefoon maar ook via beeldbellen.

Ze hebben vragen over afstand en adoptie, over hun geboortefamilie en de reden van de afstand, over gebrekkige informatie in hun dossier, over de berichten die in de media verschijnen aangaande kinderhandel en adoptie, over hun identiteit en over de zoektocht naar de biologische familie. Als de hulpvraag ons aanbod overstijgt, dan verwijzen we door naar de reguliere hulpverlening. Hierbij maken we gebruik van onze adoptiekaart.

Soms vragen geadopteerden inzage in hun adoptiedossier bij het Vlaams Centrum voor Adoptie. Bij dossierinzages worden geadopteerden geconfronteerd met heel wat nieuwe informatie en komen vaak heel wat vragen los. Onze nazorgmedewerkers bieden hierbij ondersteuning met zorg voor alle partijen van de adoptiedriehoek.

Het ondersteuningstraject bij nazorgvragen van geadopteerden is gemiddeld intensiever dan bij andere doelgroepen. Vaak zijn er meerdere gesprekken nodig om tot een antwoord te komen.

Adoptieouders bereikten ons met hun vragen via telefoon en mail. We noteerden **237 nazorgvragen** voor deze doelgroep. Dit is een lichte daling in vergelijking met 2016 (264 nazorggesprekken).

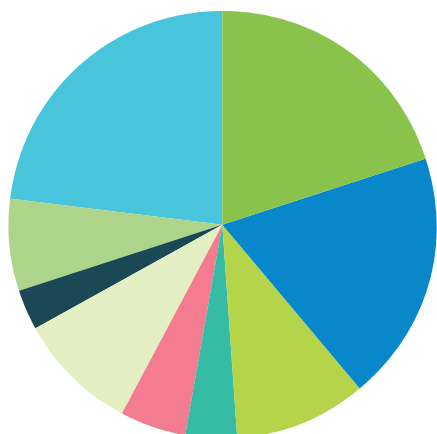
De meeste nazorgvragen waren van die aard dat de nazorggesprekken via telefoon konden worden gehouden. In andere situaties werden adoptieouders uitgenodigd voor één of meerdere gesprekken op kantoor.

Adoptieouders vragen ons vooral advies over de aanpassingsperiode na aankomst van het kind en over het opbouwen van een hechtingsrelatie.

De extra's van adoptie spelen een grote rol in de opvoeding van adoptiekinderen. We merken dat adoptieouders soms het gevoel hebben dat ze de weg die zij willen afleggen met hun kind extra moeten legitimeren en soms op onbegrip van de naaste omgeving stuiten. Van grootouders en mensen uit nabije kring krijgen ze veelal 'regulier' opvoedingsadvies, maar dit werkt niet altijd in de adoptiepraktijk. Bijvoorbeeld als je een kind met slaapproblemen geen aandacht geeft, dan kan dit bij adoptiekinderen gevoelens van eenzaamheid en verlatenheid versterken. Het basisvertrouwen moet eerst opgebouwd worden. Dit maakt adoptieouders extra onzeker tijdens die eerste periode. Wanneer we adoptieouders begeleiden, leggen we nadruk op het belang de omgeving te betrekken in de opvoeding van het kind: welke rol kunnen zij opnemen, hoe doe je dat, hoe kun je het adoptiegezin ondersteunen, ...?

Indien adoptieouders extra en langduriger begeleiding zochten, werd er gebruik gemaakt van de adoptiekaart voor doorverwijzing.

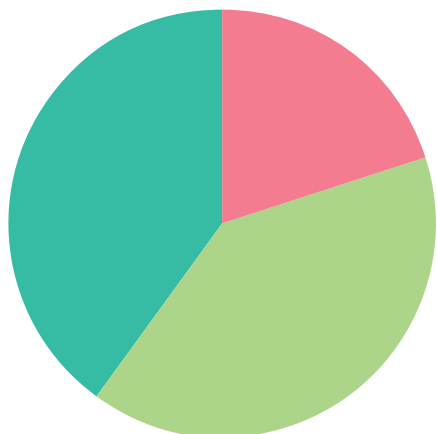
Geboortefamilies contacteerden ons per telefoon, mail of sociale media. In 2017 ontvingen wij 11 nazorgvragen van deze doelgroep. Het ging voornamelijk over zoekvragen, vragen omtrent doorverwijzingen binnen het reguliere hulpverleningslandschap en lotgenotencontact.

- andere: onderwijs, sociaal emotionele problemen, lotgenoten 23%
- zoeken en (niet) vinden 7%
- trauma 3%
- praten over adoptie 9%
- verlies en rouw 5%
- identiteit, puberteit 4%
- opvoeding 10%
- hechting, aanpassingsperiode 19%
- doorverwijzing 20%

De drempel voor geboortemoeders om contact op te nemen met een professionele organisatie zoals Steunpunt Adoptie is groot. Bovendien is er reeds een begeleidingsaanbod voor hen bij de binnenlandse adoptiedienst. Toch vroegen enkele geboortemoeders afgelopen jaar om bij Steunpunt Adoptie lotgenotencontact voor geboortemoeders te faciliteren. Onwetendheid en onbegrip zorgen ervoor dat er vandaag nog steeds een taboe rust op het gegeven adoptie. Hierdoor dragen velen de afstand als een eenzaam geheim jaren met zich mee. Om tegemoet te komen aan de vraag om lotgenotencontact voor geboortemoeders in Vlaanderen, werden vorig jaar de eerste stappen gezet in het ontwikkelen van een lotgenotengroep. Deze groep zal pas in 2018 doorgaan en wordt begeleid door een geboortemoeder.

Professionals vormen een zeer diverse groep. Met professionals duiden we zelfstandige therapeuten, de adoptiediensten, CLB-medewerkers en leerkrachten, hulpverleningsteams rond een bepaald adoptiegezin, enz. Zij contacteerden ons voornamelijk via telefoon of mail. In 2017 noteerden we 55 nazorgvragen voor deze doelgroep. Ze vroegen ons

- lotgenoten 40%
- zoeken en (niet) vinden 40%
- doorverwijzing 20%

professioneel advies of contacteerden ons met de vraag naar literatuurlijsten. Ze stelden ons vragen hoe men als school of als team het best ondersteuning kan bieden aan kinderen met een kwetsbare voorgeschiedenis.

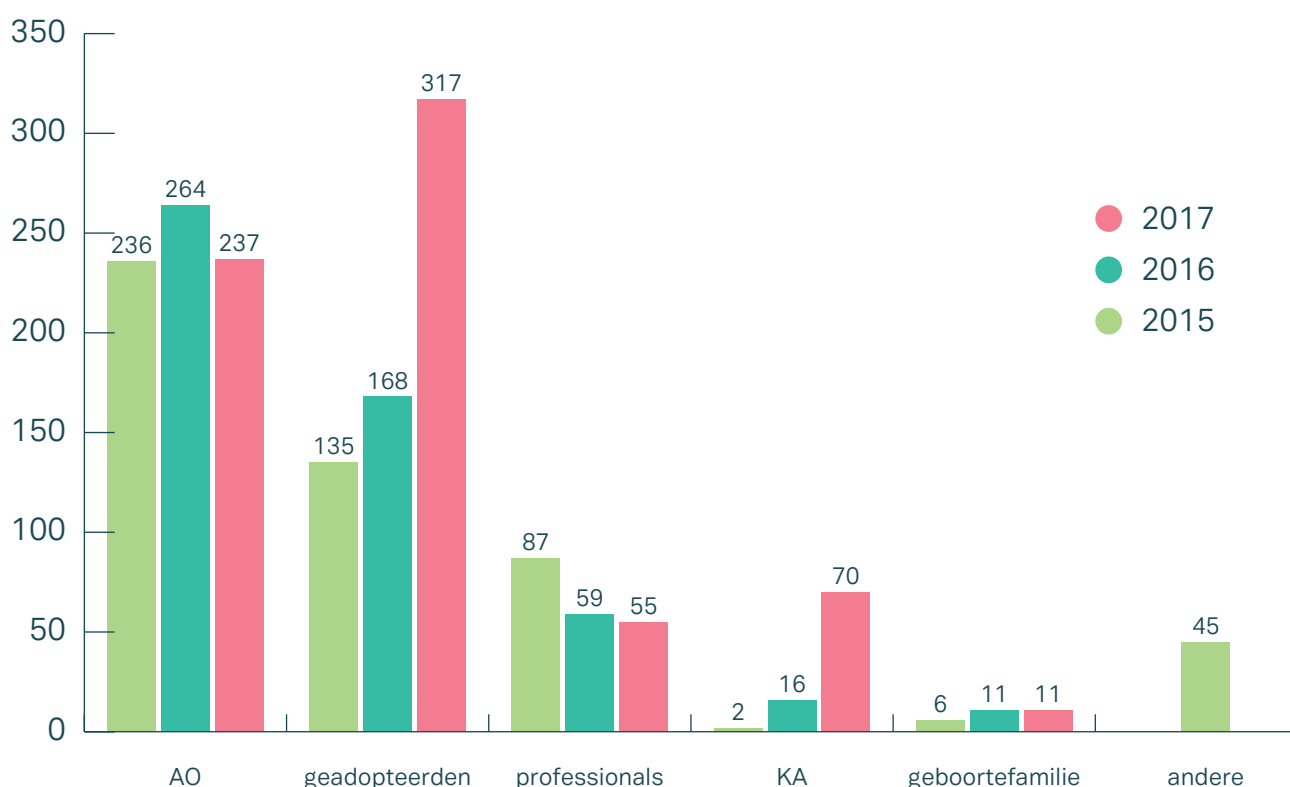
Ook professionals die op zoek zijn naar een doorverwijzing voor hun cliënt, namen met ons contact op voor extra informatie bij de verschillende personen of instanties die te vinden zijn in onze adoptiekaart.

70 Kandidaat-adoptieouders kwamen bij ons terecht met een nazorgvraag (16 in 2016). Hun vragen gingen voornamelijk over hun toekomstig adoptiekind: "Wat doe je met de naamgeving van je kind", "Welke rootsinfo krijg je", "Hoe bereid je je voor op de komst van je kind", "Heb je bijzondere aandacht nodig voor taal en voeding", enz. Maar

naast al deze voornamelijk praktische vragen, stelden sommigen kandidaat-adoptieouders ook ethische vragen over adoptie van een kind uit het buitenland of hadden vragen over hun gesprek bij de Dienst Maatschappelijk Onderzoek. Een mogelijke verklaring voor deze stijging is het feit dat de groepen die de voorbereidingscursus bij ons volgen groter zijn sinds het samenvoegen van het voorbereidingstraject voor binnenlandse en interlandelijke adoptie en waardoor er meer ouders de weg naar Steunpunt Adoptie vinden met nazorgvragen. Een andere verklaring kan gevonden worden in het feit dat kandidaat-adoptieouders, die bij de start van onze organisatie in 2013 voorbereiding bij ons hebben gevolgd, ons nu contacteren wanneer ze op afreis gaan.

Tegenover 2016 is er een **stijgende trend (33%)** merkbaar in het aantal nazorgvragen dat ons heeft bereikt in 2017. De onderstaande grafiek geeft weer dat in vergelijking met vorig jaar meer geadopteerden hun weg vonden naar Steunpunt Adoptie met nazorgvragen. Daarentegen namen minder professionals contact op met ons met een nazorgvraag.

2 Begeleiding in groep

Samen met anderen nadenken over nazorgvragen kan extra ondersteunend werken, net omdat die (h)erkenning aanwezig is. Naar elkaars verhalen luisteren en ervaringen uitwisselen helpt je de dingen soms in een ander perspectief te zien. Omdat we dit belangrijk vinden en willen stimuleren, organiseren we regelmatig nazorgtrajecten in groep. In 2017 organiseerden we een nazorgtraject voor geadopteerden 'Er was eens...?'

- **Er was eens...? Volwassen geadopteerden op zoek naar het begin van hun verhaal**

Elk levensverhaal begint eenvoudigweg met 'Er was eens...?' Hoe het verhaal verdergaat, is minder eenvoudig. Soms is het zelfs aardsmoeilijk. In september en oktober ging de groepsbegeleiding 'Er was eens...?' door. Vijf geadopteerden gingen samen op pad met ondersteuning van een nazorgmedewerker. Ze trokken langs eilanden van identiteit, over bergen van verwachtingen. Onderweg werden uitdagende vragen gesteld, boeiende levensverhalen uitgewisseld en wie het moeilijk had, kreeg van de groep een duwtje in de rug.

Enkele impressies van de deelnemers:

“Alles kon besproken worden en er was ruimte om naar elkaar te luisteren”

“Kleine groep waardoor iedereen aan bod kon komen”

“We werden aangespoord om na te denken over ‘geadopteerd zijn’. Dat was niet altijd makkelijk”

“Wat we hier besproken hebben nemen we verder mee in ons leven”

“Goede denkoefeningen in een veilige sfeer”

De sfeer in deze groepsbegeleiding zat zeer goed. Op vraag van de deelnemers werd de groepsbegeleiding uitgebreid met een derde sessie in 2018, om na 6 maanden samen te reflecteren over wat de groepsbegeleiding voor de deelnemers heeft teweeggebracht.

Waarde - deskundig

We beschikken over de nodige ervaring en vaardigheid om kwalitatieve vorming, begeleiding en nazorg te geven. Dankzij een uitgebreid nazorgaanbod verhoogt onze deskundigheid dagelijks. We werken samen met wetenschappelijke instellingen en professionals uit de adoptiesector om kennis uit te wisselen en te vergroten. We blijven groeien in onderbouwde en relevante visie over adoptiethema's.

3 Vorming en expertise

1 Vormingsaanbod voor geadopteerden, adoptieouders, geboortemoeders en professionals

In 2017 pakten we uit met een gevarieerd groepsaanbod voor geadopteerden en adoptieouders. Ons jaarprogramma telde negen verschillende vormingsthema's verspreid over 18 avonden of zaterdagvoormiddagen. Daarnaast organiseerden we vijf activiteiten: een panel, een adoptiecafé, een A-teensdag, een theatervoorstelling en een filmavond.

De vormingen organiseerden we ofwel in eigen beheer ofwel in samenwerking met onze partners Vereniging voor Adoptiekind en Gezin (VAG) en Vormingscentrum Opvoeding en Kinderopvang (VCOK).

Om ons groepsaanbod bekend te maken bij al de betrokken doelgroepen, ontwikkelden we een vormingsbrochure die we vervolgens onder onze partners, zoals de adoptiediensten en het VCA, verdeelden. We maakten ook een boekenlegger met onze jaarkalender.

Het vast aanbod in 2017 was ruimer en diverser dan het aanbod in 2016. Toch gingen er ongeveer evenveel vormingen en activiteiten door, omwille van het feit dat we regelmatig een geplande activiteit moesten annuleren door gebrek aan voldoende deelnemers. Bij het samenstellen van ons groepsaanbod voor 2018 werd hier rekening mee gehouden. Er werd beslist voortaan meer te vertrekken vanuit hetgeen dat bij de doelgroepen leeft, maar ook zwaarder in te zetten op persoonlijke trajecten en vormingen op vraag te organiseren.

Vormingen in 2017

- **De medische achtergrond van mijn adoptiekind: bekend of onbekend**

De infoavond door dr. Wojciechowski over de medische achtergrond van interlandelijke adoptiekinderen is een vaste waarde in ons aanbod. De vorming kan elk jaar op heel wat interesse rekenen. Deze vorming voor kandidaat-adoptieouders ging door in het ziekenhuis van Mechelen in maart 2017.

Door zijn jarenlange ervaring in het Tropisch Instituut heeft kinderarts dr. Wojciechowski een enorme expertise opgebouwd. Tijdens de vormingsavond ging hij dieper in op de meest voorkomende medische problemen bij adoptiekinderen en gaf hij advies aan de kandidaat-adoptieouders.

- **Adoptiekind op de basisschool**

Deze vorming is gericht naar zowel adoptieouders als professionals actief in het onderwijs. In 2017 ging deze vorming door in Gent en in Haaltert.

Tijdens deze vorming werd er dieper ingegaan op mogelijke problemen die adoptiekinderen kunnen ondervinden op school, dit door hun moeilijke voorgeschiedenis of status van adoptie. Dit kan immers een weerslag hebben op schoolse vaardigheden, zelfbeeld en gedrag in de klas. Er werd niet alleen een ruim theoretisch kader geschetst, er werden ook tips meegegeven om het gedrag en moeilijkheden van adoptiekinderen beter te kunnen begrijpen.

- **Mijn kleinkind is geadopteerd, super (toch)?**

Grootouders gaan steeds meer participeren in het opvoeden van hun kleinkinderen. Ook bij adoptiegezinnen is de betrokkenheid van grootouders groot. Zij hebben vragen over adoptie en al wat dat met zich meebrengt.

Voor grootouders van adoptiekinderen werd in oktober 2017 een vormingsreeks van twee halve dagen gehouden. Gedurende twee sessies werd er samen met de deelnemers dieper ingegaan op de rol van een grootouder in een adoptiegezin.

Ze kregen informatie over veilige hechting en aanbevelingen hoe om te gaan met reacties van de omgeving en verwachtingen ten opzichte van adoptiekleinkinderen.

- **Praten over adoptie met je adoptiekind (in samenwerking met VAG)**

In samenwerking met VAG organiseerden we in de vijf Vlaamse provincies een vormingsavond over praten over adoptie met je adoptiekind.

Het is voor adoptieouders misschien niet altijd even gemakkelijk, maar praten over adoptie kan je niet uit de weg gaan. Kinderen hebben immers antwoorden nodig op hun vragen om hun levensverhaal te kunnen opbouwen. Tijdens deze avond legden we aan adoptieouders uit hoe je dat dan precies doet. Samen exploreerden we hoe je levensverhalen opbouwt, kansen vindt om duidelijkheid te geven en te verwerken en hoe je omgaat met onbekenden. Hiervoor werkten we samen met Isabelle Desegher, psychotherapeute.

- **Gehechtheidsontwikkeling, teruggaan en inhalen (in samenwerking met VAG)**

Deze vorming werd georganiseerd in samenwerking met VAG en ging door in de 5 Vlaamse provincies.

Tijdens deze vormingsavond kregen adoptieouders aanbevelingen en inzichten mee om aan een veilige hechtingsrelatie te bouwen met hun kind. De deelnemers kregen eerst een theoretisch kader, waarna er werd verteld hoe je deze in de praktijk kunt toepassen. De vorming was gericht naar ouders, maar ook grootouders, familieleden, vrienden en andere betrokkenen waren welkom. De vormingsavond werd gegeven door Annelies Van Overbeke, klinisch psychologe en psychotherapeute.

Nieuwe vormingen in 2017

- **Op zoek naar een rijkere identiteit**

Geadopteerden worden wel eens geconfronteerd met stereotiepe verhalen. Ze zouden problemen hebben met hechting, onrustig en zoekend zijn in het leven, enz. Deze verhalen zijn belemmerend en weinig uitnodigend tot zelfwaardering. Als je het vaak genoeg hoort, begin je het nog zelf te geloven.

In deze tweeledige workshop werd er komaf gemaakt met die stereotypen. Doel van deze workshop was om via methodieken uit de narratieve hulpverlening en positieve psychologie, op zoek te gaan naar rijkere verhalen over jezelf. We werkten hiervoor samen met Isabelle Desegher, psychotherapeute. Deze workshop ging door in mei te Gent.

- **Van uitsluiting tot privilege: over stereotypen, beeldvorming en identiteitsontwikkeling**

Samen met vzw ella organiseerden we een vorming over stereotypen en identiteitsontwikkeling. Om dit thema zeer actueel is, werden er 2 sessies gepland: één voor (kandidaat-)adoptieouders en één voor geadopteerden. De sessie voor geadopteerden werd geannuleerd wegens te weinig deelnemers. De sessie voor adoptieouders ging door in het najaar.

Het belang van beeldvorming voor de identiteitsontwikkeling van jonge mensen werd uitgebreid toegelicht, alsook de mechanismen van in- en uitsluiting die volgen uit stereotypen. De deelnemers kregen de nodige inzichten om hiermee om te gaan.

- **Introductie mindfulness voor geadopteerden**

Mindfulness helpt je beter leert omgaan met stress, piekeren, gevoelens, enz.

We boden geadopteerden een introductie Mindfulness aan in ons groepsaanbod. Deze workshop werd georganiseerd in het najaar en kon op heel veel bijval rekenen. Voor deze vorming werkten we samen met Miranda Ntirandekura Aerts, klinisch psychologe en integratief psychotherapeute. De deelnemers kregen tips over hoe om te gaan met gebeurtenissen die je overkomen en de gevoelens en gedachten die daarmee gepaard gaan.

- **Portie gemengd**

In november organiseerden we in Gent een vorming voor gemengde gezinnen. De vorming maakte deel uit van een stageproject. We gingen in op de specifieke vragen waarmee deze gezinnen te maken krijgen zoals *“Kan ik net zoveel houden van een adoptiekind als van mijn biologisch kind?”*, *“Wat betekent de komst van een adoptiekind voor biologisch eigen kinderen?”*, *“Hoe kan ik mijn biologisch kind(eren) voorbereiden op de komst van een adoptiekind?”*

In groep brachten we (aspirant) gemengde gezinnen samen om ervaringen uit te wisselen. Aan de hand van enkele stellingen werd de theorie over 'gemengde gezinnen' getoetst aan de praktijk. Het werd een interactieve avond waarbij samen werd gezocht naar de extra's verbonden aan 'gemengde gezinnen'.

Activiteiten 2017

- **Panel**

Door naar elkaar te luisteren, leren we elkaar beter kennen en begrip opbrengen. Dat is het uitgangspunt van ons adoptiepanel. In samenwerking met VAG organiseerden we eind november een panelavond in Aalst. Twee geboortemoeders, twee geadopteerden en twee adoptieouders vertelden wat afstand en adoptie betekenen in hun leven. Het was een evenwichtige avond waar de verbinding tussen de verhalen centraal stond. Verschillende thema's kwamen aan bod: identiteit, rouw en verlies, hechting...

- **Adoptiecafé**

In juni hielden we adoptiecafé in onze achtertuin. Er werden ervaringen gedeeld, contacten gelegd en meningen uitgewisseld: van zoeken naar roots, over moeilijke knopen doorhakken, tot gezellige restaurantjes in de buurt.

Een twintigtal (kandidaat-)adoptieouders en geadopteerden kwam naar onze versierde tuin om er, met een drankje en hapje, bij te praten. Het werd een uiterst gezellige avond.

- **Filmavond Lion**

In maart 2017 organiseerden we in Gent een filmavond. Op het programma stond de vertoning van 'Lion', een film over een geadopteerde die na een lange zoektocht zijn geboortefamilie terugvindt. Geïnteresseerden konden via ons tickets aankopen aan een verminderd tarief. We gaven samen met onze partners VCA en de adoptiediensten een inleiding en nadien was er de mogelijkheid om na te praten in het Sphinx café. Samen met de mensen van 'De Andere Film' zetten we ook andere films in de kijker rond thema's verbonden met adoptie. Omdat beelden soms meer zeggen dan woorden, is film voor ons een goede manier om de extra's van adoptie tastbaar te maken voor onze doelgroepen.

- **A-teensdag**

De A-teensdag is er eentje om met mooie herinneringen naar terug te kijken. Dit jaar namen 7 jongeren tussen 12 en 18 deel aan de tienerdag. Nadat we de namiddag met enkele kennismakingsspelletjes startten, trokken we richting Cube Zero in Gent voor een escape game. Tijdens een escape game krijg je een uur de tijd om samen met je team te ontsnappen uit een gesloten kamer; een perfecte teambuildingactiviteit dus. De groep werd opgesplitst in twee teams. Door middel van het oplossen van raadsels en puzzels en het uitvoeren van opdrachten konden beide teams binnen de tijd de kamer te verlaten.

Na de activiteit werd er door de jongeren nog gekokkereld en de avond werd afgesloten met een gezellig kampvuur. Het was een zeer geslaagde dag en het begin van enkele nieuwe vriendschappen.

- **De man, de vrouw en de beer**

De man, de vrouw en de beer is een theatervoorstelling voor kinderen over zoeken naar je thuis en je weg vinden in het leven. Tom Dupont, regisseur van het stuk, kwam bij Steunpunt Adoptie langs om inspiratie te doen. In het stuk brengt hij het verhaal van een beer die wordt geadopteerd door een kinderloos koppel. Volledig in het thema van 'nature en nature' sluit de voorstelling nauw aan bij het gegeven van adoptie. Geïnteresseerden konden via ons aan een verminderd tarief gaan kijken naar de voorstelling in het Bronks theater.

2 Coaching en vorming op maat van organisaties

Organisaties met een adoptiespecifieke vraag die ondersteuning zoeken, kunnen beroep doen op de expertise die we in huis hebben. Zowel thuisbegeleidingsdiensten, multidisciplinaire teams en scholen namen contact op met ons.

In 2017 gaven we 3 lezingen aan studenten aan de hogeschool of universiteit.

Hogeschool Vives nodigde ons, zoals elk jaar, uit om aan de studenten vroedkunde en verpleegkunde een vorming te geven over gehechtheid en extra's bij adoptie.

Door de docenten van de **Master na Master opleiding Jeugdzorg aan de VUB** werden we uitgenodigd om wat meer te komen vertellen over kwetsbare gehechtheidsontwikkeling.

We gaven ook een lezing 'adoptiekind op de basisschool' in februari op vraag van de **basisschool St-Gorik** in Haaltert, die tevens werd opgesteld voor andere geïnteresseerden.

3 Bevraging van onze doelgroepen

Vragenlijst wachttijden

Op vraag van de overheid organiseerde Steunpunt Adoptie samen met de adoptiediensten een bevraging naar de beleving van de kandidaat-adoptieouders tijdens de wachttijd. Aan de vragenlijst namen 56 respondenten deel: 24 adoptieouders en 32 kandidaat-adoptieouders. Zij definieerden de wachttijd voornamelijk als de aanmelding bij het VCA. Anderen noemden ook het samenstellen, verzenden of aanvaarden van het dossier, 'de aanmelding of ondertekening van het contract bij de adoptiedienst' en 'het geschiktheidsvonnis' als wachttijd. Heel wat mensen gaven mee dat zij de wachttijd als 'erg lang' en 'een emotionele, zenuwslopende, stresserende en/of onzekere periode' ervoeren.

Iets meer dan de helft van de bevroegde adoptieouders geeft aan ondersteuning gemist te hebben, tegenover een derde van de kandidaat-adoptieouders.

Wanneer we dieper ingaan op welke extra ondersteuning men wenst, geeft de meerderheid van de bevroegden aan regelmatig updates te willen krijgen over allerhande onderwerpen: informatie over het herkomstland, het aantal adopties die dit jaar reeds gebeurden, hun plaats op de wachtlijst, enz. Voornamelijk dat laatste kwam heel vaak terug in de antwoorden. Ook 'duidelijkheid en transparantie', 'extra begeleiding bij de nazorg', 'contact met lotgenoten', 'extra vormingen' en 'een luisterend oor' werden vernoemd.

Twee derde van de bevroegden wil die ondersteuning graag van de adoptiedienst zelf krijgen. Maar ook het VCA (ongeveer een vijfde), professionelen en ervaringsdeskundigen, Steunpunt Adoptie en lotgenoten worden genoemd als het gaat over extra ondersteuning.

Brainstorm met geadopteerden over de nazorg

Op 18 november nodigden we enkele vertegenwoordigers van groepen geadopteerden uit om na te denken over ons nazorgaanbod voor geadopteerden. Deze groep had heel wat voorstellen tot verbetering.

Een deel van de voorstellen is terug te leiden tot het beter bekend maken van het nazorgaanbod van Steunpunt Adoptie bij de reguliere hulpverlening (CAW's, OCMW's). Vaak zijn zij de eerste instanties waar geadopteerden mee in contact komen. Deze diensten kunnen doorverwijzen of samenwerken met Steunpunt Adoptie indien nodig. Daarnaast is het belangrijk om de huidige adoptiekaart uit te breiden met hulpverleners met adoptie-ervaring.

Geadopteerden verzamelen zich in groep en organiseren diverse activiteiten. Deze groepen stellen voor om projecten van hun organisaties financieel te ondersteunen. Ze bieden immers de meest laagdrempelige nazorg voor geadopteerden.

Steunpunt Adoptie kan geadopteerden verder ondersteunen via het meer verspreiden van diverse verhalen van geadopteerden via Facebook en website. Ook willen ze graag dat de organisatie adoptieouders, geadopteerden en geboorteouders meer in gesprek laat komen met elkaar, aandacht geeft aan de emoties (wat doet het met jou?), brede activiteiten organiseert die adoptiegerelateerd zijn en sensibiliseren zoals bijvoorbeeld een filmavond met aansluitend debat. Deze initiatieven worden reeds georganiseerd, maar men vraagt om hier nog extra op in te zetten.

Daarnaast formuleren de geadopteerden enkele concrete voorstellen:

- Het organiseren van een studiedag over internationale adoptie.
- Nazorg voor adoptieouders verplicht maken (analoog aan de voorbereiding die verplicht is).

Met deze voorstellen kon Steunpunt Adoptie zeker al aan het werk. Na de brainstorm konden we napraten tijdens een etentje ter plaatste.

Waarde – toegankelijk

We streven ernaar een warme organisatie te zijn: onze deur staat open voor alle adoptiebetrokkenen. We hechten belang aan open en duidelijke communicatie. Onze ondersteuning is vraaggericht en kort op de bal.

ONZE COMMUNICATIE

WEBSITE

In november 2017 lanceerden we een nieuwe website. De website is doelgroepgericht opgebouwd. Geadopteerden, (kandidaat-)adoptieouders, geboorteouders en professionals hebben nu elk hun eigen plekje op de website. Ons aanbod en dienstverlening worden op die manier gericht gecommuniceerd. Uit een communicatierapport gemaakt door CIBE in 2016 bleek immers dat dit een heikel punt was.

In 2017 bezochten 12654 mensen onze website. Dat is een zeer lichte stijging ten op zicht van 2016 (1,6 %). Er werden meer webpagina's bezocht per bezoekers (12,5%) en een bezoek duurde gemiddeld ook iets langer (8%). Naast de homepagina werden vooral de webpagina's voor kandidaat-adoptieouders over voorbereiding en infosessie aangaande adoptie geconsulteerd, alsook de adoptiekaart.

NIEUWSBRIEF

We verstuurden 10 nieuwsbrieven in 2017. Uitgenomen in de maanden januari en augustus verstuurden we elke maand een digitale nieuwsbrief naar 1107 abonnees. (stijging van 35%). In vergelijking met 2016 werd de nieuwsbrief meer gelezen (7,7 %) en er werd ook iets meer doorgeklikt op de items (1,5 %). De nieuwsbrieven hebben een hoog open rate van gemiddeld 46 % en een click through rate van 11%, percentages die ver uitschieten boven de gemiddelden voor nieuwsbrieven.

Nast nieuwsbrieven stuurden we ook nog doelgericht 7 mailingen uit aangaande vormingen en activiteiten voor specifieke doelgroepen.

Via de nieuwsbrief informeerden we onze lezers over onderwerpen waarin theorie en praktijk elkaar ontmoetten en actualiteit. Om tot interactie te komen met onze lezers, werd er ook driemaal een poll gehouden. Zo brachten we de ervaringen van onze lezers in verband met praten over adoptie, stereotypering en weerbaarheid in kaart.

In februari peilden we bij onze lezers naar hun tevredenheid over onze communicatie. Uit de bevraging bleek dat de respondenten hier positief tegenover staan. De website, nieuwsbrief en facebookpagina zijn goed gekend. De respondenten worden het liefst geïnformeerd via de nieuwsbrief. Respondenten gaven aan meer artikels te willen lezen over adoptiethema's, ze willen ook meer doelgroepgerichte informatie voor volwassen geadopteerden en meer verhalen. We hielden met deze wensen rekening bij de vernieuwing van de website.

FACEBOOK

Facebook is voor ons een doeltreffend medium om onze verschillende doelgroepen te informeren, maar ook om voeling te houden met onze doelgroepen. We delen er niet alleen nieuwtjes over onze eigen evenementen, maar ook actualiteit, getuigenissen, filmpjes aangaande adoptie en adoptiegerelateerde thema's. Verder deelden we ook berichten van onze partners zoals het VCA, VCOK, VAG of verenigingen van geadopteerden. In 2017 hebben we 328 berichtjes gedeeld (231 in 2016).

Persoonlijke getuigenissen van geadopteerden en ouders scoren altijd zeer goed, alsook actualiteitsberichten.

We willen dat onze Facebookpagina een plaats is waar adoptiebetrokkenen de laatste nieuwtjes kunnen vinden en vrijuit in dialoog kunnen gaan met elkaar. Met een gevarieerde mix aan foto's, video's en interactieve statusupdates willen we wisselwerking teweeg brengen. In december topten we af met 940 volgers (704 volgers in 2016).

TWITTER & LINKEDIN

Via LinkedIn wil Steunpunt Adoptie zich meer naar adoptiealerte hulpverleners en professionals richten. De pagina moet een platform bieden waarop expertise (papers, onderzoeksresultaten, opinies, analyse, ...) kan gedeeld worden. Gezien de werkbelasting die dit met zich meebrengt en dit een actieve inbreng vereist van alle teamleden, werd er in 2017 voorrang gegeven aan het afwerken van de vernieuwde website. Deze ging online in november.

Op twitter zijn we actief onder de naam @SAdoptie. We delen nieuwsberichten en actualiteit rond adoptie.

Op deze manier trachten we te zorgen voor een toegankelijker Steunpunt Adoptie. We beogen een ruime verspreiding van onze activiteiten door een goede mix tussen de sociale mediaberichten, de website en andere communicatiekanalen.

De communicatie rond onze activiteiten en vormingen gebeurde in 2017 via gerichte mailings, flyers, publicaties in het tijdschrift van VAG, de nieuwsbrief, de Facebookpagina, de website, vermeldingen op verschillende collegasectorwebsites, enz ...

Waarde – verbinden

Daar waar banden zijn, stellen we versteviging centraal. Daar waar banden verbroken zijn, stellen we verbinding centraal. Openheid, empathie en dialoog zijn hierbij onze fundamenteën.

ONZE PARTNERS

Als je snel wil gaan, ga alleen. Als je ver wil gaan, ga samen (Afrikaans gezegde)

In functie van ons beleid gingen we in 2017 in overleg met het **VCA** en met het **raadgevend comité** van het VCA.

VCA organiseerde twee samenkomsten van het '**Groot Adoptieoverleg**'. Hierop zijn alle erkende sectorpartners uitgenodigd. Het eerste groot adoptieoverleg stond in teken van uitwisseling. Tijdens het tweede overleg organiseerde VCA een vorming over special needs.

In juni 2017 vond een eerste **ketenoverleg** plaats. De partners die deel uitmaken van de adoptieketen (**Ray Of Hope, Het Kleine Mirakel, FIAC, Adoptiehuis. VCA, de Dienst voor Maatschappelijk Onderzoek**, en Steunpunt Adoptie) namen deel aan dit overleg.

In functie van de nazorg gingen we in overleg met diverse partners in de reguliere hulpverlening zoals **Vraagkracht en Expoo** (Nieuwe Autoriteit), **CAW's, CLB's, psychologen** en therapeuten voor doorverwijzing. Samen met **Kinderwens Vlaanderen** informeren we mensen met een onvervulde kinderwens over de realiteit van adoptie. Ook hadden we contact met verschillende **trefgroepen** en groepen **voor en door geadopteerden** in Vlaanderen.

Voor de uitbouw van ons open aanbod in groep was er overleg en samenwerking met **VCOK** en de Vereniging voor Adoptiekind en Gezin (**VAG**). Voor sommige vormingen in 2017 deden we beroep op freelance medewerkers en een organisatie: **Annelies Van Overbeke, Katrijn Jansegers, Miranda Aerts, Isabelle Desegher** en **Ella vzw** (kenniscentrum gender en etniciteit).

Knooppunt-online gaf ons de nodige ondersteuning bij de uitwerking van het Buddyproject. Zij zijn voornamelijk gespecialiseerd in online hulpverlening en zijn gelinkt aan Artevelde Hogeschool in Gent.

ONZE MEDEWERKERS

In 2017 mochten we twee nieuwe nazorgcollega's verwelkomen (Kristina en Margot) en zetten zowel Katherine als Dagmar hun werkzaamheden bij Steunpunt Adoptie tijdelijk stop omwille van ziekte. De nieuwe medewerkers zorgden ervoor dat de lopende opdrachten verder konden uitgevoerd worden.

Ons personeelsbeleid is gericht op het waarderen, opleiden, ondersteunen en inspireren van het team. Immers, de medewerkers zijn het menselijk kapitaal van een organisatie. Als mensen zich goed voelen op het werk, dan presteren ze beter, leven ze gezonder, zijn ze meer gemotiveerd en stellen ze zich flexibeler en creatiever op. We zoeken steeds naar een goede afstemming tussen de capaciteiten van de medewerker en de eisen van de functie.

Elke medewerker beschikt over een vormingsbudget. Naast opleidingen georganiseerd door het VCA (special needs), lieten enkele collega's zich inspireren en opleiden in functie van de uitbouw van de nazorg (opleiding Nieuwe Autoriteit en Geweldloos Verzet, aan de slag met het levensverhaal van cliënten, van kwetsuur naar litteken over trauma), vorming (hechtingsstoornissen en onderwijs) voorbereiding (hechting vanuit de basisbehoeften) en communicatie (verbindend communiceren).

MEDEWERKERS VAN STEUNPUNT ADOPTIE

Carole Vandaele Educatief medewerker	0,5 FTE	Katherine D'Hoore Inhoudelijk coördinator (tot april 2017, vervolgens in ziekteverlof)	0,6 FTE
Caroline Steurbaut Algemene administratie	0,6 FTE	Kristina Van Remoortel Educatief medewerker/ nazorg vanaf april 2017	0,8 FTE
Dagmar Warlop Algemene administratie Vanaf september tot december 2017	0,2 FTE	Margot Dupont Educatief medewerker/ nazorg vanaf juni 2017	0,8 FTE
Gloria Ishiekwene Communicatie	0,6 FTE	Nele Vanmassenhove Educatief medewerker/ nazorg	0,8 FTE
Inge Demol Directeur	1 FTE	Pia Dejonckheere Educatief medewerker/ nazorg	0,8 FTE
Joske Buyle Boekhouding	0,2 FTE		

STAGIAIRES VAN STEUNPUNT ADOPTIE

Hilde Kempnaers

Laatstejaarsstudente volwassentraject gezinswetenschappen aan Odisee, werkte voornamelijk mee aan de voorbereiding en vorming van (kandidaat-)adoptiegezinnen met focus op verlies en rouw januari 2017 tot maart 2017 (als een vervolg van de stage die reeds in september 2016 startte).

Mari Coupé

Laatstejaarsstudente psychologie en pedagogische wetenschappen, vakgroep onderwijskunde aan de UGent, werkte voornamelijk aan een vorming 'portie gemengd' voor (kandidaat-)adoptieouders van gemengde gezinnen. Ze liep bij ons stage vanaf september tot november 2017.

ONZE PLANNEN VOOR 2018

Het komende jaar werken we extra aan:

- **BUDDYWERKING**

Eind vorig jaar namen we deel aan de projectoproep van Flanders' Care voor incentives in de onlinehulp voor welzijn en gezondheid. Deze editie spitste zich toe op blended hulpverlening: online en face-to-face. Daarvoor stelden wij ons kandidaat met een project voor geadopteerden.

Veel geadopteerden willen graag praten met iemand die ook geadopteerd is. En heel wat volwassen geadopteerden willen iets betekenen voor andere geadopteerden. Ze bieden ons regelmatig hun medewerking aan en wij willen daar iets concreets mee doen. Dit vertaalt zich in ons buddyproject.

Nadat ons midden december meegedeeld werd dat ons voorstel een van de vijf geselecteerden was, kwam het ontwerp in een stroomversnelling. Voor de realisatie ervan krijgen we ondersteuning van Knooppunt-online en onze partners: Associatie Geadopteerden Vlaanderen (AGV) en het Vlaams Centrum voor Adoptie (VCA). In het najaar van 2018 wordt ons buddyproject opgestart.

Om ruchtbaarheid te geven aan ons project, schreven we ons project in als goed doel van Music for Life. We maakten een promofilmje dat we naar aanloop van de Warmste Week op Facebook verspreidden. We werkten hiervoor samen met Maarten Goffin. Deze Vlaamse acteur, geadopteerd uit Brazilië, had enkele maanden voordien zijn geboortemoeder ontmoet en was ons buddyproject genegen. In het filmje vertelde hij wat het project inhoudt en wat het voor geadopteerden kan betekenen. Het promofilmje werd meer dan 1000 keer bekeken.

- **VOORBEREIDING OP ADOPTIE**

De voorbereiding op adoptie wordt geëvalueerd. Via contact met externe organisaties en professionals verwerven we informatie over specifieke thema's zoals verlies en rouw, vooroordelen en diversiteit, identiteit, ...

Deze informatie verbinden we met ervaringen van (kandidaat-) adoptieouders, geadopteerden en geboorteouders om zo het voorbereidingsprogramma te verbeteren op inhoud en aanpak.

- **STILTE EN TABOE DOORBREKEN**

'En waarom zouden we daar nu niet mogen over praten?'

We zetten het komende jaar in op het samenbrengen van mensen die in alle veiligheid willen praten over thema's die behoren tot de taboesfeer. We denken hierbij aan adoptieouders die worstelen met hun niet vervulde biologische kinderwens. We denken ook aan vrouwen die hun kind hebben afgestaan en die worstelen met dit verlies. Vanuit schaamte durven mensen hier niet over te praten. Wij faciliteren en organiseren deze praatgroepen samen met de initiatiefnemers, de ervaringsdeskundigen.

- **COLLOQUIUM**

Initiatiefnemer Universiteit Gent organiseert samen met Steunpunt Adoptie en andere universiteiten in Vlaanderen in 2019 een colloquium. Interlandelijke adoptie werd al van bij het ontstaan onderzocht vanuit de psychologische en de pedagogische wetenschap. Het is pas sinds een kleine twintig jaar dat antropologen, ethici, filosofen, historici e.a. zich vragen stellen over sociale context van adoptie. Deze studies zijn nog relatief onbekend in de adoptiewereld. Met dit colloquium willen we daar verandering in brengen en ook dit perspectief als één van de vele manieren om te kijken naar adoptie onder de aandacht brengen. In 2018 wordt het kader van dit colloquium uitgetekend en de voorbereidingen getroffen om dit te organiseren.

- **NETWERK REGULIERE HULPVERLENING**

Diverse belevingsonderzoeken bij geadopteerden, adoptieouders en geboorteouders geven aan dat de adoptie-specifieke kennis bij de reguliere hulpverlening verruimd moet worden. We zetten hierop in en verhogen deze adoptiesensitiviteit via opleiding, intervisie en coaching. Adoptiealerte hulpverlening brengen we bijeen in de Adoptiekaart. Deze online tool kan gebruikt worden voor eender wie op zoek is naar gerichte doorverwijzing.

- **BELEID NAZORG**

Het voorstel tot wijziging van het decreet Interlandelijke Adoptie bevat o.a. een aantal bepalingen over de nazorg. Dit voorstel werd in februari 2018 goedgekeurd door de commissie Welzijn van het Vlaams Parlement. Midden 2018 schrijft VCA uitvoeringsbesluiten die deze wijzigingen mbt nazorg concretiseren. Samen met de partners in de adoptiesector werken we aan de uitwerking van dit nazorgkader en wordt dit besproken in het raadgevend comité van VCA.

- **MISSCHIEN MARIEKE**

Exclusief voor onze medewerkers, bestuursleden, partners en vrijwilligers organiseren we in 2018 samen met VCOK, de voorstelling 'Misschien Marieke' als blijk van waardering voor de samenwerking tijdens de afgelopen beleidsperiode. In deze monoloog, die het resultaat is van een samenwerking tussen fotografe Lieve Blancquaert en actrice Greet Jacobs, wordt een ontroerend portret geschetst van een jonge moeder in de marge die twijfelt of ze het kind dat ze draagt al dan niet zal houden. Het is een beklijvende voorstelling die uitnodigt tot reflectie over ouderschap en moeder zijn.